

Värmdö kommun

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11
Postadress: Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg
08-570 470 00
varmdo.kommun@varmdo.se
www.varmdo.se

Värmdö kommuns dnr 2026KS/0144
Klimat- och näringslivs-departementets
dnr KN2025/00195
Datum: 2026-03-30
Handläggare: Emilia Staegemann,
Marianne Haage

Yttrande över Naturvårdsverkets delredovisning av uppdraget att se över vilka arter som bör vara nationellt fridlysta

Sammanfattning

Värmdö kommun ställer sig positiv till en revidering av fridlysningslistan och till att fler arter som nu saknar skydd föreslås fridlysa. Värmdö kommun är dock kritisk och frågande till hur urval av arter görs och bedömer att flera delar av förslaget kommer att påverka biologisk mångfald negativt. Förslagets användning av rödlistan bedöms vara problematisk.

Yttrande

Värmdö kommun har från Regeringskansliet mottagit remiss på Naturvårdsverkets delredovisning av uppdraget att se över vilka arter som bör vara nationellt fridlysta. Förslaget går i korthet ut på att revidera listan på nationellt fridlysta arter. Flera arter läggs till i listan men många nu fridlysta arter tas bort.

Värmdö kommun ställer sig positiv till revideringen av fridlysningslistan samt att flera nu oskyddade arter föreslås bli fridlysta. Värmdö kommun ställer sig dock negativ eller frågande till flera aspekter. Generellt bedömer kommunen att det är viktigt att fridlysning sker så att arter skyddas från det som hotar dem. Fridlysning behöver ligga i linje med syftet med Miljöbalken, till vilken Artskyddförordningen anses vara en precisering.

Gällande rödlistade arter bedömer kommunen att fridlysning av endast *starkt hotade* och *akut hotade* arter medför risk för långsiktigt negativa konsekvenser för biologisk mångfald. Det pågår en kontinuerlig minskning av flera av de arter som klassas som *nära hotade* och *sårbara*. Att inte skydda dessa skulle innebära ytterligare minskning och att deras gynnsamma bevarandestatus blir ännu svårare att återuppnå. När en art väl klassas som *akut* eller *starkt hotad* finns ofta svårigheter att bevara arten långsiktigt då genetisk variation gått förlorad och då

livsmiljöerna ofta har påverkats och minskat. Juridiskt skydd behövs därmed innan situationen bli akut.

De flesta akut och starkt hotade arter har en snäv förekomst och finns endast i Skåne eller på Gotland. En relativt liten andel finns i den boreala regionen som upptar den största delen av Sverige. Knappt hälften av arterna i listan förekommer på tio eller färre lokaler i landet. Det medför risk för att fridlysningslistan förlorar sin relevans i naturvårdsarbetet.

Det är svårt att identifiera alla sällsynta arter på listan då de är dåligt kända och svåridentifierade. Det råder även kunskapsbrist om flera av dessa arters populationsutveckling då övervakning saknas. Flera arter är vidare svåra att hitta vid inventering, främst skalbaggsarter. Ovanstående kan föranleda många oavsiktliga överträdelser vilket skulle behöva förebyggas med digra informationsinsatser och strikta undersökningskrav för att lagstiftningen inte ska bli tandlös. Här behövs ett tydligare förslag på hur det ska hanteras.

Många arter som har livskraftig populationsstatus föreslås att tas bort från fridlysningen. Arter som är sällsynta men stabiliserar sig på lägre populationsnivåer klassas frekvent upp i rödlistan trots att de inte hämtar sig till tidigare nivåer. Sådana arter kan i många fall gynnas av fridlysning. En del livskraftiga arter, inte minst orkidéer, är indikatorarter för livsmiljöer som har höga värden och är viktiga för sällsynta och rödlistade arter. I förslaget saknas i hög utsträckning sådana indikatorarter. Förslaget innebär därför risk för ökad förlust av värdefulla naturområden.

Rödlistan uppdateras så tätt som var femte år vilket kräver täta revideringar av föreslagna lista. Utöver revideringen i sig behövs enligt Värmdö kommun då täta informationsinsatser för att förankra revideringarna. Värmdö kommun saknar förslag kring sådan revidering.

I förslaget är arter skyddade enligt EU:s art- och habitatdirektiv inte med. Värmdö kommun är negativt till att dessa arter inte ingår i en svensk samlad fridlysningslagstiftning. För dessa arter finns ett internationellt åtagande att upprätthålla gynnsam bevarandestatus. I många fall finns dock inga belägg för att åtagandet uppfylls. Bland de EU-skyddade arter som föreslås tas bort från listan finns bland andra läderbagge (*sårbar*), apollofjäril (*starkt hotad*), större vattensalamander (*livskraftig*) och många fladdermusarter. Underarten fastlandsappollosjäril som har sin huvudförekomst i Värmdö kommun är dessutom rödlistad som *akut hotad* men är ändå inte med i den föreslagna listan.

Sofia Vogel

T.f. kontorschef för Samhällsbyggnadskontoret